

C89 – OND9

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

1 februari 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over participatie aan opleidingen via de opleidingscheques	1
Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verstrekken van statistische informatie over de school- en leerlingenkenmerken aan scholen	3
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problemen rond openbare aanbestedingen in het onderwijs	4
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over werkingsmiddelen van de CLB's	6
Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over drugsrazzia's in scholen	6
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over gezonde voeding en het geïntegreerd gezondheidsbeleid in scholen	10
Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over peermediation bij en door leerlingen	13
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over inspraak op school	16

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Katleen Martens tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over participatie aan opleidingen via de opleidingscheques

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit cijfers blijkt dat niet elke doelgroep in dezelfde mate gebruik maakt van de opleidingscheques. Hooggeschoolden zijn verhoudingsgewijs oververtegenwoordigd, laaggeschoolden relatief ondervertegenwoordigd. Dat ook vele hooggeschoolden veelvuldig gebruik maken van deze opleidingscheques, is allerm minst problematisch, meer zelfs, het is wenselijk aangezien een hooggeschoolde die nog meer in zijn mars heeft, kan zorgen voor een economische context waarvan ook laaggeschoolden de vruchten plukken. De relatieve ondervertegenwoordiging van de laaggeschoolden wijst wel op een aantal pijnpunten. De betrokken centra melden dat de factoren die de oorzaak zijn van deze lage participatie aan opleidingen vaak dezelfde factoren zijn die in de eerste plaats de onwenselijke situatie op de arbeidsmarkt veroorzaakt hebben. Het gaat bijgevoel om dezelfde sociaaleconomische groep.

Ditzelfde verschijnsel vinden we ook terug in andere sectoren van onze maatschappij, bijvoorbeeld onderwijs, waar ondersteunende maatregelen door de doelgroep minder benut worden dan door anderen – hoewel ze er dus het meeste nood aan hebben en er het meeste baat bij zouden hebben. Attitude en gebrekkige taalkennis worden vaak als belangrijkste struikelblokken aangehaald.

Welke doelgroep wordt met de opleidingscheques beoogd? Wat is het sociaaleconomische profiel van de ondervertegenwoordigde groep? Deelt u, mijnheer de minister, de analyse dat attitude en taalproblemen de grootste oorzaak zijn van deze relatieve ondervertegenwoordiging? Indien niet, wat zijn volgens u dan wel de oorzakelijke factoren? Welke initiatieven liggen in het vooruitzicht om de ondervertegenwoordiging te counteren? Wat is uw standpunt ten aanzien van een verplichting tot opleiding zoals in sommige EU-landen gebruikelijk is?

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, al is het niet zo duidelijk of dit de on-

dertoon is bij de vraagsteller, ik ben in elk geval wel bekommerd om een eventueel mattheuseffect bij levenslang leren. Hoe hoger men opgeleid is, en hoe hoger en beter de positie op de arbeidsmarkt, hoe groter de kans dat men deelneemt aan het levenslang leren. Die participatie is ook breder dan het dossier van de opleidingscheques. Misschien moeten we dat dan ook breder bekijken.

De opleidingscheques zijn een instrument. Het is dan ook belangrijk om goed na te kijken of het beleid zoals het is uitgetekend de effecten sorteert die het beoogt. De opleidingscheques werden bijgestuurd in 2004, precies met de bedoeling om meer mensen te bereiken. We moeten het beleid de tijd gunnen om te zien of die bijsturing efficiënt is.

Ten behoeve van de vraagsteller: het boek 'Onderwijs onderweg in de immigratiesamenleving' geeft een heel genuanceerd beeld van de verklaringen waarom iemand al dan niet participeert aan het levenslang leren, in het bijzonder voor wat de kansengroepen betreft. Een van de belangrijke vaststellingen was dat de kosten-batenanalyse van het al dan niet participeren aan het levenslang leren bij de groepen waar het hier om gaat, vaak negatief uitvalt. Vandaar de vraag hoe we ervoor kunnen zorgen dat die kosten-batenanalyse positiever uitvalt. Dat kan te maken hebben met het feit dat mensen levenslang leren percipiëren als een waarde op zich, maar ook met de mogelijkheid dat er een sterker geloof groeit dat de eigen positie kan verbeteren door te participeren aan levenslang leren.

Voor welk soort opleidingen worden de opleidingscheques gebruikt? Is er een verdere selectiviteit nodig? Ik vang op dat een aantal opleidingen betaalbaar zijn met opleidingscheques – waarbij je je kunt afvragen of dat nu wel zo relevant is. Klopt het nog steeds dat men werknemer moet zijn om toegang te hebben tot de opleidingscheques? Kunnen ook werkzoekenden er gebruik van maken? Hoe keren we dat mattheuseffect? Hoe zorgen we ervoor dat mensen er sterker dan nu van overtuigd zijn dat participeren aan het levenslang leren er wel degelijk toe kan leiden dat hun positie er sterk op vooruitgaat?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Op de eerste vraag van mevrouw Martens antwoord ik het volgende: de opleidings- en begeleidingscheques willen werknemers in staat stellen de kosten voor opleiding, loopbaanbe-

geleiding en EVC-trajecten met de helft te verminderen. Met die steun kan de werknemer competenties verwerven die bijdragen tot zijn of haar brede inzetbaarheid of tot het realiseren van zijn of haar loopbaanpad. De opleidingscheques zijn dus een stimulans voor alle werknemers om hun talenten te ontwikkelen. Het is een instrument dat de gedeelde verantwoordelijkheid van werknemers en de overheid in de verf wil zetten. Met een financiële stimulans wil men mensen over de streep trekken.

Na evaluatie werd in 2004 de maatregel hervormd om extra aandacht te besteden aan specifieke doelgroepen zoals kort- en middengeschoolde werknemers en kansengroepen te stimuleren tot deelname aan loopbaan dienstverlening, met aansluitend een opleiding in functie van de verdere ontwikkeling van kansengroepen. Ik verwijs hier naar drie maatregelen: de invoering van een hoger plafond voor werknemers die uit eigen beweging langdurig kwalificerende trajecten aanvatten en tevens hogere studies die hun kansen op duurzame werkgelegenheid verstevigen; de vrijstelling van de eigen werknemersbijdrage voor werknemers die tweedekansonderwijs volgen; de uitvoering van een eigen bijdrageplafond voor werknemers uit kansengroepen die opleidingen volgen aansluitend op hun competentiebilan.

Mevrouw Martens vroeg wat het sociaaleconomische profiel van de ondervertegenwoordigde groep is. Uit gegevens van de VDAB blijkt dat in 2005 214.149 mensen een opleidingscheque hebben aangevraagd en van 1 januari 2006 tot 30 november 2006, op elf maanden dus, werden er 221.845 opleidingscheques aangevraagd. We kunnen dat opsplitsen volgens geslacht, diploma en leeftijd. Als je enkel het afgelopen jaar bekijkt, zie je dat je beduidend meer vrouwen dan mannen hebt, met name 60 procent. Qua diploma heb je natuurlijk een mattheuseffect: bijna 50 procent zijn hooggeschoolden, iets meer dan 35 procent zijn middengeschoold, iets minder dan 15 procent zijn laaggeschoolden. Weinig mensen, 14,5 procent om precies te zijn, zijn ouder dan 50 jaar. Je hebt hier duidelijk een ongelijke verdeling, en dat is inderdaad een reden tot bezorgdheid.

Er zijn verschillende oorzaken waarom werknemers niet aan opleidingen deelnemen. Er zijn leerdrempels die te maken hebben met concrete situaties: gebrek aan tijd en geld, gebrek aan ondersteuning bij de collega's of de werkgever, gebrek aan aanmoediging. Er zijn ook institutionele leerdrempels, zoals de kost van de opleiding, te weinig informatie over het aanbod van opleidingen, de bereikbaarheid en de flexibiliteit van het opleidingsaanbod.

Maar er zijn ook en vooral dispositionele leerdrempels zoals een negatieve houding tegenover educatie in het algemeen, het gevoel dat het allemaal niet relevant is, terughoudendheid tegenover het zich binden aan een cursus, een vormingscentrum of een opleider, gebrek aan zelfvertrouwen, apathie enzovoort. Allemaal meer

of minder problematische houdingen die ertoe leiden dat mensen niet deelnemen aan levenslang leren.

Een opleidingscheque is duidelijk vooral een financieel instrument. We moeten daar niet naïef in zijn. De cheques spelen in op de financiële drempels, niet op de andere. En dat verklaart voor een stuk het mattheuseffect.

Welke initiatieven liggen in het vooruitzicht om iets aan de ondervertegenwoordiging te doen? Het is niet evident om kansengroepen te bereiken. Dat blijkt uit veel wetenschappelijk onderzoek en uit voorgaande experimenten rond de blijfrefrekening. Ook de cijfers die ik net heb gegeven, overtuigen duidelijk niet op het vlak van de kansengroepen. Zelfs na het invoeren van specifieke clausules voor kansengroepen, stijgt het aantal aanvragen maar beperkt.

De uitdaging is het bereik van kansengroepen te vergroten en de opleidingen te laten passen in een ontwikkelingstraject dat de persoon zelf verder brengt op de arbeidsmarkt.

Wij stellen een omvattende agenda op punt die we willen bespreken met de sociale partners. Dat is de competentieagenda. Via die agenda zou ik de opleidingscheques willen heroriënteren tot één geïntegreerd systeem dat inwerkt op meerdere drempels op de weg naar een opleiding. Idealiter zou je daarbij op een dag via één benadering verschillende drempels kunnen aanpakken: gebrek aan tijd, financiële steun, begeleiding. Dan kun je ook beter de vraag stellen in welke mate je dat selectief moet doen, bijvoorbeeld met prioriteit voor kwalificerende opleidingen, opleidingen in knelpuntberoepen of bepaalde groepen.

Om het gebrek aan tijd aan te pakken, wordt in de competentieagenda bekeken welke rol het betaald educatief verlof kan spelen. U kent ongetwijfeld mijn mening daarover. Gewesten en gemeenschappen moeten op een samenhangende manier alles kunnen garanderen wat te maken heeft met investeringen in menselijk kapitaal en de activering van menselijk kapitaal.

Het betaald educatief verlof sluit zeer nauw aan bij een aantal bestaande gemeenschapsbevoegdheden. Vandaag is dat nog federaal geregeld, maar volgens mij is dat niet erg zinvol. Maar dat verwijst dan weer naar discussies over de staatsvorming.

U vroeg wat mijn standpunt is over een verplichting tot opleiding. De vraag is wat we daarbij precies voor ogen hebben. In enkele Europese landen bestaat een algemene opleidingsplicht voor werkzoekenden op een manier die hier niet bestaat. Ik ben daar ook geen voorstander van. Ik vind dat je werkzoekenden verplichtingen moet opleggen – ingaan op vacatures, ingaan op werkaanbod, ingaan op passend opleidingsaanbod,

actief zoeken – maar ik vind niet dat je iedereen die werkloos wordt, onmiddellijk een opleiding moet aanbieden. Dat is ook overbodig. Soms moeten mensen even zoeken voor ze een job vinden, maar dat kan ook zonder een bijkomende opleiding.

We moeten vooral aandacht hebben voor mensen die in de werkloosheid verstrikt dreigen te raken. Dat is de reden waarom wij een getrappt model hebben. Ik heb dat gisteren al uitgelegd in de plenaire zitting, naar aanleiding van de vraag van mevrouw Ceysens.

Wij werken met ‘trajecten naar werk’ voor mensen die dat echt nodig hebben. In die trajecten is er een evenwicht tussen rechten en plichten en wordt er een individueel contract met de werkzoekende opgemaakt. Dat is zeer zinvol. In zo’n contract heb je rechten en plichten, en vanzelfsprekend komt iemand die een passend opleidingsaanbod waarvan wij denken dat het nodig is in zo’n traject, weigert, in de problemen.

Je moet niet iedereen die werkloos wordt verplichten om de dag nadien aan een opleiding te beginnen. Dat heeft geen zin. De opleiding is een gedeelde verantwoordelijkheid van werknemers, werkgevers en de overheid. De overheid moet aanmoedigen, ondersteunen en instrumenten aanbieden. Werkgevers moeten mogelijkheden scheppen. Mensen moeten zelf inspanningen doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het verstrekken van statistische informatie over de school- en leerlingenkenmerken aan scholen

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega’s, in juni 2005 vernamen de scholen secundair onderwijs de beslissing over het aantal GOK-uren waarop ze in de tweede GOK-cyclus aanspraak kunnen maken. Anders dan voor de GOK-uren basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs wordt het basismateriaal voor de berekening van de GOK-uren niet door de scholen aangeleverd. Het departement beschikt zelf over de nodige informatie om de berekening te maken en deelt het eindresultaat van deze berekening mee aan de scholen.

Die informatie betreft het aantal ex-OKAN-leerlingen, het aantal leerlingen met schoolachterstand, het aantal leerlingen met B- of C-attest die van een andere school

komen enzovoort. Voor scholen is het bijzonder relevant om jaarlijks een correcte ‘foto’ van hun school te bekomen. Een correct en statistisch overzicht van de typische school- en leerlingenkenmerken draagt bij tot een beter inzicht in de school, en dus tot beter gefundeerde en dus betere beslissingen inzake school- en leerlingenbeleid.

Sommige scholen trachten met de middelen waarover ze beschikken deze grafieken en statistieken zelf op te stellen. Als het departement deze nuttige info snel aan de scholen zou bezorgen, dan wordt dubbelwerk vermeden. De overheid zou zo haar ondersteunende rol of servicecenter voor de scholen versterken en verbeteren. Dat strookt met het uitgangspunt van deze meerderheid om het beleidsvoerend vermogen van de scholen te versterken. Onlangs hebt u dat nogmaals in de plenaire vergadering gezegd.

Een jaarlijkse foto van de scholen heeft nog een ander voordeel. Het laat geïnteresseerden toe om een goede vergelijking te maken tussen de – eventueel bijkomende – GOK-ondersteuning van de verschillende scholen, rekening houdend met de concrete leerlingenkenmerken die voor de berekening van de GOK-ondersteuning in aanmerking worden genomen. Scholen zouden zo kunnen nagaan of scholen met een vergelijkbaar profiel inderdaad een vergelijkbare ondersteuning krijgen. Eveneens zouden scholen makkelijker kunnen nagaan wat de impact is van de zogenaamde wegingsfactoren die een belangrijke rol spelen bij de uiteindelijke toekenning van GOK-uren. Zoals bekend, weegt niet elke GOK-indicator even zwaar: de regering bepaalt welke wegingscoëfficiënt elke indicator krijgt.

Deze informatie is dan weer relevant voor het te realiseren nieuwe financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs. Als de scholen niet alleen de statistieken maar ook de achterliggende informatie zouden krijgen, dan kunnen ze bijvoorbeeld trachten te becijferen wat de impact van andere wegingsfactoren of andere indicatoren voor de school op de financiering kunnen zijn. Ten slotte zou deze informatie over de schoolpopulatie ook dienstig kunnen zijn voor duiding bij doorlichtingsverslagen en dergelijke.

Bent u bereid om aan het departement de opdracht te geven om bijvoorbeeld jaarlijks aan de scholen de statistische informatie te verstrekken waardoor de scholen een beter en goed gedocumenteerd overzicht krijgen van de typische school- en leerlingenmaterie? Bent u bereid om deze informatie ook te gebruiken om een benchmarking te maken van de GOK-ondersteuning van vergelijkbare scholen of de scholen toe te laten om deze vergelijking te maken? Bent u bereid om zo’n toetsingsinstrument ook te hanteren ter voorbereiding en bij de latere controle van de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik vind het een goed idee om een schrijven te richten aan secundaire scholen met een tweede en derde graad secundair onderwijs met daarin een overzicht van hun score voor de GOK-indicatoren van de tweede en derde graad. Een jaarlijks overzicht van deze gegevens geeft scholen inderdaad de mogelijkheid om het beleidsvoerende vermogen van de scholen te versterken, een informatierijke omgeving uit te bouwen en de evolutie in leerling- en schoolkenmerken nauwgezet op te volgen. In een dienstbrief louter vermelden op hoeveel extra lerarenuren een school recht heeft, zoals dit vroeger in het kader van GOK gebeurde, is niet voldoende.

Ik zal aan mijn administratie de opdracht geven om deze informatie aan alle secundaire scholen tweede en derde graad te verstrekken in een vorm die de identificatie van de betrokken personen onmogelijk maakt.

Ik vind het tevens een goed idee om aan de geleverde gegevens ook de Vlaamse en eventuele regiogemiddelden toe te voegen. Dat moet de scholen toestaan hun positie in het geheel te overzien. Ik maak me echter wel de bedenking dat we moeten vermijden dat deze gegevens worden misbruikt om een klassemment op te maken van scholen met veel of weinig kansarme leerlingen en bepaalde scholen aldus een stigma krijgen.

Wat uw derde vraag betreft, ben ik er niet voor te vinden om informatie over het aantal lesuren waarop scholen recht hebben, actief te verspreiden en scholen aldus de mogelijkheid te geven na te gaan of scholen in de buurt meer of minder uren genereren. Het vergelijken van het aantal lesuren waarop een school recht heeft, is mijn inziens niet belangrijk voor het voeren van een adequaat schoolbeleid. Het kennen van de leerlingenkenmerken in de school en daarbuiten is dat des te meer.

Het spreekt voor zich dat we in het kader van het nieuwe financieringssysteem rekening houden en gebruikmaken van de ervaring met GOK. De leerlingenkenmerken en de berekeningswijze van de extra lerarenuren GOK worden opgenomen in de denkoefeningen over het nieuwe financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Ik dank u voor het antwoord, en vooral ook voor het feit dat u ingaat op mijn suggestie. Ik vind het wel een beetje jammer dat u zegt dat het voor scholen niet relevant is te weten hoeveel GOK-uren andere scholen krijgen. Dat lijkt me wél relevant – niet om afgunst tussen scholen te creëren, maar wel om scholen in een vergelijkbare situatie te laten nagaan of ze een vergelijkbare ondersteuning krijgen. U hebt wellicht een punt als u zegt dat het aantal GOK-uren niet

bepalend is voor het verdere beleid en voor de GOK-ondersteuning. Ik kan me evenwel voorstellen dat het voor scholen relevant is te weten of vergelijkbare school- en leerlingenpopulatiekenmerken vergelijkbare aantallen GOK-uren opleveren. Het systeem van de wegingscoëfficiënten maakt alles immers minder transparant, en ik denk dat scholen recht op transparantie hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de problemen rond openbare aanbestedingen in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, een aantal scholen hebben me vragen gesteld over de nieuwe regelgeving, en dat is de aanleiding van mijn vraag. We kennen allemaal AGION als het over de subsidiering en financiering van de aankoop van schoolgebouwen gaat. AGION heeft ook de taak PPS-formules te coördineren en te stimuleren. Ik vermoed dat dat de volgende jaren waarschijnlijk een van de hoofdpijlers zal worden.

Er zijn twee voorwaarden om een overheidsopdracht bij onderhandelingsprocedure te laten plaatsvinden. Ten eerste mogen de uitgaven niet hoger zijn dan 67.000 euro en ten tweede moet het principe van mededinging gelden. Dit principe van mededinging wordt niet gespecificeerd in de wet op de overheidsopdrachten. AGION zelf bepaalt op welke wijze deze voorwaarde moet worden ingevuld. Volgens AGION is vandaag het schoolbestuur verplicht om een bewijs van aanschrijving te leveren van minstens drie aannemers of leveranciers, samen met een offerte. Die offerte moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Bij DIGO werd dat ook gevraagd, maar als dat niet het geval was, werd in de praktijk het dossier gewoon verder afgehandeld. In die zin is er een wijziging.

Het probleem is dat voor AGION het bewijs van aanschrijving blijkbaar niet volstaat. De administratie verwacht effectief dat er minimum drie ingevulde prijsoffertes worden voorgelegd. Dat zorgt voor heel wat administratieve rompslomp en veel vertraging in investeringsdossiers, vooral indien ondernemingen niet geïnteresseerd zijn.

Mijnheer de minister, ik volg ook het beleidsdomein Wonen van nabij. De ervaring leert dat de bouwsector

de vraag niet kan volgen. Op zich is dat positief. Er is de alternatieve financiering binnen Onderwijs, de impulsen binnen de sociale woningbouw en daarnaast de privésector. Het resultaat is dat er effectief een druk op de markt is en, zeker wat betreft sociale woningbouw, er vertraging zit op de processen omdat er in ons land maar een beperkt aantal private bouwondernemingen zijn. Daarom is het niet zo evident om offertes binnen te krijgen. Als er veel werk is, zit er vaak vertraging op, en meer nog, als het gaat over kleine werken zoals elektriciteit, centrale verwarming of loodgieterij, moet je soms maanden wachten voor je vaklui over de vloer krijgt.

De bedoeling van de regelgeving op overheidsopdrachten was volgens mij om de concurrentie te laten spelen zodat er ook geen onderlinge prijsafspraken zouden kunnen worden gemaakt. Het probleem dat zich vandaag stelt, is dat heel wat aannemers of leveranciers niet geïnteresseerd zijn en geen offerte indienen, met alle gevolgen voor kleine werken in vele scholen in Vlaanderen.

Mijnheer de minister, is de interpretatie van AGION betreffende het principe van mededinging, die anders is dan die van DIGO vroeger, gangbaar in andere administraties? Kan het zijn dat die benadering strenger is dan op andere administraties? Is een versoepeling bij bepaalde aanvragen mogelijk zodat bijvoorbeeld het bewijs van aanschrijving van drie aannemers of leveranciers voldoende is? Hebt u een zicht op hoeveel scholen vandaag moeilijkheden hebben? Ik hoor geluiden van scholen uit de regio waar ik woon, maar u hebt wellicht een zicht op de hele Vlaamse toestand. In welke mate lopen de scholen vertragingen op door het niet vlot ontvangen van die offertes? Bent u van plan om maatregelen te nemen om tegemoet te komen aan die problematiek?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: U weet ongetwijfeld dat de wetgeving overheidsopdrachten een uitermate omvangrijke en complexe materie is, getuige hiervan de vele commentaren, rechtspraak, wijzigingen enzovoort. Het is dan ook beslist geen sinecure deze wetgeving toe te passen zonder dat hier en daar ruimte ontstaat voor interpretatie en discussie.

AGION heeft als agentschap met rechtspersoonlijkheid geen onmiddellijke kijk op de invulling die andere agentschappen of beleidsdomeinen geven aan de toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Ik kan u wel meegeven dat het agentschap door zijn decretaale taak in hoge mate geconfronteerd wordt met de toepassing van deze wetgeving. Jaarlijks worden een 1500-tal gunningdossiers ter goedkeuring voorgelegd. Het agentschap heeft dus door de jaren een zekere expertise opgebouwd in deze wetgeving. Tot slot moet ook opgemerkt worden dat AGION sinds zijn bestaan onder het rechtstreekse en voorafgaande toezicht valt van de Inspectie van Financiën.

De raad van bestuur van de voorganger DIGO heeft procedureregels goedgekeurd om de subsidieverlening praktisch te organiseren. Een niet onbelangrijk deel ervan werd gewijd aan de toepassing van de regelgeving overheidsopdrachten. De brochure 'Bouwen met DIGO' en tal van andere publicaties maken melding van de regel als volgt: "De onderhandelingsprocedure mag alleen worden toegepast: (...) Hiertoe dient het schoolbestuur of de inrichtende macht minstens drie geldige en vergelijkbare offertes voor te leggen." Deze regel heeft door de jaren heen geen aanleiding gegeven tot problemen of bezwaren vanuit het werkveld.

Ik wil iets zeggen over de rechtsgrond. Het vragen van drie offertes moet bekeken worden in de context van artikel 17 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten, namelijk verplichte mededinging behoudens uitzondering voorop, en de positie van het agentschap als subsidiërende overheid. In geval een aanbestedende overheid voor een uitzonderingsprocedure, die de onderhandelingsprocedure nu eenmaal is, drie offertes voorlegt, is voldaan aan de wettelijke verplichting, zoals voorzien door voormeld artikel.

Hierbij moet worden opgemerkt dat deze regel zeker niet absoluut is. In geval van de spoedprocedure zal AGION akkoord gaan met één geldige offerte indien aan de eisen van de hoogdringendheid tegemoet werd gekomen. Daarenboven is de mededinging bewezen indien de bouwheer aantoonbaar een voldoende aantal inschrijvers te hebben aangeschreven. Ook in dit geval zal het agentschap akkoord gaan met de voorgestelde inschrijver.

We mogen niet vergeten dat de onderhandelingsprocedure een uitzonderingsprocedure is die in zekere mate de mededinging – de basispijler in de wetgeving overheidsopdrachten – beperkt.

Het is in deze context gepast dat met bijzondere aandacht wordt gekeken naar een dergelijke procedure in het kader van een gunningsprocedure. Het beperken van het aantal geldige en vergelijkbare offertes tot minder dan drie moet hoe dan ook beperkt gehouden worden en kan enkel aanvaard worden mits voldoende argumentatie.

De Inspectie van Financiën bevestigde reeds een aantal keer het standpunt van het agentschap.

Volgens de Inspectie van Financiën moeten niet enkel drie offertes worden voorgelegd maar moeten deze tevens in grote mate vergelijkbaar zijn tot op het niveau van de inschrijvingsprijs. Indien een van de drie offertes boven het drempelbedrag, zoals voorzien door artikel 17, paragraaf 2, 1°, a, van de wet, uitkomt, tast dit de offerte aan in haar geldigheid, en dus ook de gevoerde procedure, omdat hierdoor het vooropgestelde minimum van drie

niet wordt gehaald. Drie geldige en vergelijkbare offertes – wanneer de markt dit toelaat uiteraard, zoniet moet dit gemotiveerd worden – is de norm.

Het agentschap heeft verder geen weet van moeilijkheden die de toepassing van deze regel eventueel met zich mee zou kunnen brengen. Daarenboven is het zinvol erop te wijzen dat het bestuur niet verplicht is te werken via een onderhandelingsprocedure. Zelfs indien de kostprijs van een opdracht het drempelbedrag van 67.000 euro niet overschrijdt, kan er gewerkt worden met een openbare procedure waarbij de voorwaarde van drie geldige en vergelijkbare offertes vervalt omdat in een openbare procedure door de aard automatisch is voldaan aan de mededingingsverplichting.

Er is dan ook geen aanleiding of reden om enige maatregel te treffen. Bovendien moet elke aanpassing aan de toepassing van een uitzonderingsmaatregel bijzonder zorgvuldig overwogen worden om de mededinging niet teveel in het gedrang te brengen en de deur open te zetten voor mogelijke misbruiken of prijsafspraken.

Mevrouw Veele Heeren: Mijnheer de minister, begrijp ik u goed, dat u zegt dat wat vandaag gebeurt, precies hetzelfde is als wat de DIGO vroeger deed? Wanneer men bovendien kan aantonen dat men drie inschrijvers heeft aangeschreven, dat dat dan mits hoogdringendheid ook kan worden aangenomen, zoals DIGO vroeger ook deed?

Minister Frank Vandenbroucke: Ja.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over werkingsmiddelen van de CLB's

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is al een tijdje geleden dat ik in deze commissie de beperkte werkingsmiddelen voor de CLB's heb aangekaart. Intussen hebben de CLB's een subsidiëringsrapport opgemaakt en aan u bezorgd. Daarin proberen ze via cijfermateriaal aan te tonen over welke werkingsmiddelen ze beschikken en wat de evolutie is van de extra onkosten die ze de voorbije jaren hebben gehad binnen de verschillende centra. Ik heb het rapport doorgenomen. Daarin staan verschillende posten waarop de CLB's de voorbije jaren extra uitgaven hebben gedaan terwijl de werkingsmiddelen niet in verhouding zijn gestegen.

Als ik de begroting bekijk, dan stel ik vast dat er wel een indexering is gebeurd maar dat er geen stijging heeft plaatsgevonden van de werkingsmiddelen. Mijnheer de minister, wat is uw mening over het rapport dat de sector u heeft overhandigd? Bent u ervan overtuigd dat de werkingsmiddelen te beperkt zijn om de kwaliteit in de toekomst te blijven garanderen? De sector vraagt immers dat de CLB's op het vlak van vorming en nascholing nog meer investeringen doen. Welke stappen hebt u reeds gezet?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik wil vooraf opmerken dat dit rapport enkel de situatie van de vrije CLB's beschrijft.

In september 2006 is een vertegenwoordiging van de vrije CLB-koepel uitgenodigd om het rapport toe te lichten. De conclusies die zij trok uit hun dubbele boekhouding werden vergeleken met een evolutief rapport van de overheid dat op basis van een kasboekhouding werd gevoerd door de gegevens die de centra hiertoe zelf hebben aangeleverd sinds 2000. Beide boekhoudingen leidden toen tot verschillende conclusies. Op basis van het rapport kunnen dan ook moeilijk conclusies getrokken worden.

In het kader van economische boekhouding wordt binnen AgODi voor alle onderwijsniveaus en CLB's de wijze van controle op de aanwending van de werkingsbudgetten geoptimaliseerd en op elkaar afgestemd. Dat moet leiden tot meer eenduidigheid. Pas dan kan worden onderzocht of de werkingsmiddelen voldoende zijn.

De voorzitter: Mijnheer de minister, kunt u inschatten binnen welke termijn daar meer duidelijkheid over komt?

Minister Frank Vandenbroucke: Neen, dat moet ik navragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Joris Vandenbroucke tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over drugs-razzia's in scholen

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de jongste

weken lees ik in de pers berichten over drugscontroles op scholen, die op vraag van de directie worden uitgevoerd door de politie, vaak met de hulp van drugshonden. Het fenomeen is niet nieuw. Uit gegevens van 56 politiezones blijkt dat in de periode 2002-2004 in het totaal 26 drugscontroles werden uitgevoerd in scholen, met politie en drugshonden. Het waren er drie in 2002, elf in 2003 en twaalf in 2004.

Ik wil twee recente voorbeelden aanhalen om te schetsen over welke problematiek ik het heb. Er was begin januari de inval van vijftien manschappen en drie drugshonden in het internaat van het Lyceum in Dilbeek. Daarbij werden alle leerlingen en alle kamers gecontroleerd nadat de directie van ongeruste ouders te horen kreeg dat er drugs zouden circuleren op school. Er werden echter geen drugs gevonden. Vandaag las ik in Het Belang van Limburg dat de directie van de Sint-Martinusschool in Herk-de-Stad, van plan is om de komende weken willekeurige klassen met de drugshond te inspecteren op drugs. Ik citeer de directeur: "Er is geen drugsprobleem op school, maar ontraden werkt beter dan straffen. We openen geen heksenjacht, we willen de leerlingen enkel afschrikken om drugs buiten de schoolmuren te houden." Als ik zoiets lees, frons ik even de wenkbrauwen. Het is blijkbaar zo dat die verrassingsaanvallen met de politie gebeuren op basis van systematische samenwerking tussen politie en schooldirectie en dat een groot-schalig karakter krijgen. Bovendien hanteert men die tactiek niet op basis van een vaststaand feit of een alarmerende gebeurtenis op school, maar als een vast element van het drugsbeleid van de school. Een school binnenvallen met politie en drugshonden heeft zagezegd een preventief karakter.

Voor alle duidelijkheid, bij zware delicten zoals drugs dealen op school, vind ik de tussenkomst van de ordediensten absoluut gerechtvaardigd. Maar dan denk ik dat het bij voorkeur buiten de schoolpoorten moet gebeuren. Met het gebruik van politie-invallen op grote schaal als preventiemiddel, heb ik wel een probleem. Het verwarren van preventie en controle lijkt me niet alleen weinig effectief, het kan volgens mij ook stigmatiserend werken voor sommige jongeren.

Het is een feit dat jongeren durven experimenteren met drugs en alcohol, maar dat is volgens mij eigen aan volwassen worden. Ik vind dat we onze verantwoordelijkheid als opvoeders niet mogen ontlopen om jonge mensen te begeleiden, maar wat bereiken we door meteen ordediensten te laten uitrukken als afschrikingsmiddel.

Is het niet beter om jongeren te informeren en hen zelf tot het inzicht te laten komen dat men beter van drugs afblijft dan hen af te schrikken? Of willen we hen het signaal geven dat we hen bij voorbaat niet vertrouwen? Ook de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugpro-

blemen plaatst hier grote vraagtekens bij. Volgens de VAD maken dit soort acties op korte termijn inderdaad grote indruk op jonge mensen, maar op lange termijn is het nadelig voor het vertrouwen in de school en de leerkrachten. Dat is nefast als de school nadien op een geloofwaardige en efficiënte manier rond preventie en begeleiding wil werken met diezelfde leerlingen.

De vraag is niet of jonge mensen in aanraking komen met drugs. Drugsgebruik en experimenteergedrag gebeuren vooral buiten de schoolpoort. Ik denk dan ook niet dat een drugsvrije school de garantie geeft op drugsvrije jongeren. De vraag is hoe jongeren omgaan met drugs. Laat ons daarom ook de frequente en intense contacten die we hebben met jongeren op school, aanwenden om hen weerbaar te maken. Daarvoor is, zoals de VAD stelt, vertrouwen nodig, vertrouwen dat volgens mij geschaad wordt door politierazzia's. Naast de pedagogische nadelen, is er ook de vraag naar de effectiviteit van die razzia's. Ik vraag me af of er inderdaad een aantoonbare daling is van het drugsgebruik bij jongeren op een school waar er controles gebeuren.

Vindt u dat dergelijke politiecontroles moeten kunnen? Zo ja, onder welke voorwaarden en binnen welke context? Vindt u het te verantwoorden dat minderjarigen op die manier gestigmatiseerd worden en dat hun privacy geschonden wordt? In hoeverre worden dergelijke acties op het terrein als een oplossing ervaren? In hoeverre leidt het effectief tot een vermindering van de problematiek op langere termijn?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Het zal u wellicht niet verwonderen, mijnheer Vandenbroucke, dat mijn fractie veeleer positief staat tegenover dat politieoptreden op school. Ik wil er wel onmiddellijk bij zeggen dat dit uiteraard moet passen in een groter geheel en dat het geen alleenstaand feit mag zijn.

Maar op het ogenblik dat aan alle scholen gevraagd wordt om een preventiebeleid op te zetten, dan moet ook aan die scholen de mogelijkheid gegeven worden om hulp te vragen van bijvoorbeeld politie. In de commissie is nog niet zo lang geleden duidelijk gesteld dat scholen beperkt zijn in hun mogelijkheden tot controles. Ze mogen bijvoorbeeld geen boekentassen doorzoeken. Ik ben er trouwens van overtuigd dat zo'n politieoptreden niet plots georganiseerd wordt, maar dat er wel degelijk duidelijke afspraken zijn waar veel overleg aan voorafgegaan is. Bovendien nemen directies die dergelijke controles aanvragen, hun verantwoordelijkheid in het drugspreventiebeleid.

Mijnheer Vandenbroucke, u spreekt over het criminaliseren van leerlingen. Minderjarigen die drugs gebrui-

ken en/of dealen, plegen volgens mij nog altijd criminele feiten. Of men dat nu grote of kleine criminaliteit noemt, het blijven criminele feiten.

Als dergelijke jongeren dan gepakt worden, moeten ze volgens mij wel de gevolgen van hun daden dragen. Het is echt niet zo dat die jongeren met handboeien weggeleid worden uit de school. Er zijn gevolgen voor die leerlingen, maar die kenden ze van tevoren, want ze staan – als ik mij niet vergis – duidelijk vermeld in het schoolreglement.

Mijnheer Vandenbroucke, u spreekt ook over de vertrouwensrelatie tussen de school en de leerlingen, die geschaad zou worden door dergelijk optreden. Maar ik denk, als ouder, dat een dergelijke actie net het vertrouwen van ouders in de school bevordert. Een ouder ziet zijn kind niet graag met drugs experimenteren. Als die school, niet alleen met woorden in het reglement, zegt dat drugs niet kunnen en er ook effectief aan werkt – en dan heb ik het niet over een eenmalig optreden, maar over een heel beleid met als slotstuk een politieoptreden – is het voor ouders een geruststelling te weten dat de school de lijn doortrekt.

Mijn fractie stelt dus heel duidelijk dat een politieoptreden, ingebed in een algemeen beleid op school – en ik denk dat we allemaal verwachten dat de school een algemeen beleid voert – wel moet kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, mijn visie sluit volledig aan bij het pleidooi van de heer Vandenbroucke.

Ik maak de laatste dagen uit krantenartikels op dat er razzia's gebeuren in scholen. Is dat een gevolg van de omzendbrief die in juni naar de lokale politiediensten is gegaan, met de opdracht om een protocol af te sluiten tussen de scholen, het parket en de lokale politie, om te bekijken op welke manier de jeugdcriminaliteit en de spijbel- en drugsproblematiek worden aangepakt? Misschien werden hierdoor deze afspraken gemaakt tussen de lokale politie en de scholen.

Mijnheer de minister, hebt u er zicht op welke protocols werden afgesloten? Zijn de razzia's een gevolg van de omzendbrief die Binnenlandse Zaken in juni heeft verstuurd?

De voorzitter: De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme: Mevrouw de voorzitter, ik wil proberen om het geheel te schetsen.

In Antwerpen wordt, onder meer op vraag van het onderwijs, een operationeel plan voorbereid om te zorgen

voor meer veilige schoolomgevingen. Dat heeft onder meer te maken met het feit dat scholen in een stedelijke omgeving concurrentiële hinder ondervinden van de negatieve perceptie van die stedelijke omgeving. Daardoor is er een onnatuurlijke uitwaaiing van leerlingen die normaal naar scholen zouden moeten gaan binnen de stedelijke omgeving, maar dat niet doen omwille van een bestaande perceptie. Is dit een perceptie of niet? We zijn daarmee bezig.

In het kader daarvan gebeurde een diepgaande enquête bij rechtstreeks betrokkenen, zowel leerkrachten als leerlingen, in nogal wat scholen van het secundair onderwijs. Het merkwaardige van de resultaten is dat iedereen onderkent dat er – al is het soms misschien een vorm van perceptie, maar heel dikwijls wordt het ook ervaren aan de hand van feiten – een verhoogd onveiligheidsgevoel is in en rond de school, zowel bij leerlingen als leerkrachten.

Als men vraagt om te preciseren waar men precies dat gevoelen heeft, is het merkwaardig dat leerkrachten over het algemeen het gevoel hebben dat binnen de schoolmuren het onveiligheidsgevoel is toegenomen. Ze vinden blijkbaar dat ze meer beheersingsproblemen hebben. Leerlingen daarentegen vinden effectief dat er een probleem is met het veiligheidsgevoel, wat te maken heeft met eventuele vormen van geweld, drugsgebruik of wapenbezit, maar ze vinden dat het zich uitsluitend situeert buiten de school. Ze ervaren de school als een veilige haven, waar ze absoluut nood aan hebben in de wereld van vandaag.

Ik haal dit aan, omdat men niet te vlug het veiligheidsgevoel van een school voor leerlingen te grabbel mag gooien, door zaken te importeren binnen de schoolmuren die dat gevoel helemaal niet ten goede komen.

Ik ben ervan overtuigd dat moet worden gewerkt aan een aantal problemen. Ik vind dat men dikwijls te los omspringt met het drugsgebruik van jongeren, zoals ik ook vind dat er een meer preventieve veiligheidsplanning moet komen. Deze moet door samenwerking tussen politie, scholen en allerlei specialisten worden uitgewerkt. Maar ik vind dat men zeer voorzichtig moet omspringen met wat er binnen de schoolmuren gebeurt, want blijkbaar is het gevoelen van de leerlingen, althans in Antwerpen, dat de school voor jongeren een van de weinige plaatsen is in de samenleving waar men zich echt gerust voelt. Het is ook een omgeving die toelaat om op een serene manier over problemen te praten.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het zal u waarschijnlijk niet verwonderen dat ik ook zelf iets zeg, gezien de verre familiebanden die me binden met voornoemde school.

Voor alle duidelijkheid: ik ben het niet eens met deze machtsontplooiing. Zoiets komt het veiligheidsgevoel

niet ten goede. Een school moet een asielpaats zijn. Ik heb daar ook elders voor geijverd: scholen moeten een echt goede opvang kunnen verzekeren. In dit geval ben ik ervan overtuigd dat een te manifest optreden niet goed is. Dat belet niet dat we niet blind mogen zijn. Mijnheer Vandenbroucke, u zei daarnet dat drugsgebruik zich buiten de school afspeelt. Ik spreek dat tegen. Drugsgebruik is er ook binnen de school. Ik ben zelfs geneigd te zeggen dat er in Vlaanderen geen enkele drugsvrije school meer is. Men mag mij het bewijs leveren van het tegendeel. Scholen die zichzelf voorstellen als totaal drugsvrij, zijn blind en weten totaal niet wat er omgaat bij en rond hun leerlingen.

Ik vind het wel belangrijk dat elke school een goed en totaal gezondheidsbeleid voert, waarbij drugsgebruik wordt besproken en preventief begeleid, en waarbij men ook kijkt naar medicatie. Dat kan nog een groter probleem vormen. Hetzelfde geldt voor alcoholgebruik, wat men sociaal veel makkelijker schijnt te aanvaarden. Daarvoor wil ik pleiten. Ik ben niet tegen een politieel optreden omdat dit soms hoogstnodig is wanneer men drugsgebruik vaststelt. In bepaalde steden, om Gent niet te noemen, bestaat een cel Drugspreventie, die in samenwerking met de overheid en de schooldirecties aan de preventie werkt. De schooldirectie kan dan een beroep doen op de politie om onderzoek te komen verrichten, maar dan wel op een bescheiden manier zodat men niet zomaar het risico loopt mensen te stigmatiseren. Daarover ben ik het met u eens.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik trap een open deur in als ik stel dat scholen op zeer verschillende manieren met drugs worden geconfronteerd: er zijn leerlingen die drugs gebruiken en om hulp komen vragen; er zijn leerlingen die betrappt worden op het gebruik van drugs; er zijn leerlingen die drugs dealen; er zijn leerlingen van wie wordt vermoed dat ze drugs bezitten of gebruiken.

Uit de evaluatie van het drugsbeleid op school – een kwalitatief onderzoek bij zeven scholen over de implementatie van een drugsbeleid op school, uitgevoerd door de Universiteit Gent in 2004 – onthouden we dat scholen bij drugsproblemen op school eerder begeleidend optreden dan sanctionerend. Dit is in een aantal gevallen ook de meest aangewezen aanpak. Soms zijn echter meer sanctionerende maatregelen nodig en kan er worden overgegaan tot het inschakelen van de politie om de problemen aan te pakken. Zonder tussenkomst van de politie kan de school namelijk niet overgaan tot bepaalde maatregelen, zoals het fouilleren of doorzoeken van persoonlijke bezittingen. De politie is hier wel voor bevoegd. De wet op het politieambt stelt dat de politie een niet voor het publiek toegankelijke plaats kan doorzoeken, mits toestemming van de persoon die het genot heeft van die plaats. Als een schooldirecteur dus vraagt

om een zoekactie naar drugs te houden in zijn of haar school, kan de politie een dergelijke actie organiseren. De politie is echter niet verplicht om hierop in te gaan: zij moet een ernstig vermoeden hebben van inbreuken op de drugswet vooraleer ze mag ingrijpen. Dit hangt ook af van het lokale politiebeleid.

Mijnheer Vandenbroucke, u vroeg of dat soort acties te verantwoord zijn wanneer er geen totaalbeleid is inzake drugs op de school. Ik ben voorstander van een drugsbeleid in elke school om zoveel mogelijk het gebruik en het dealen van drugs op school te voorkomen. Ik probeer alle scholen dan ook te stimuleren tot het voeren van een totaalbeleid inzake drugs. Dit drugsbeleid van de school moet ingebed zijn in een algemener gezondheidsbeleid. Het mag zich niet enkel richten op illegale drugs en verslavingen, maar het moet zich ook richten op alle psychoactieve stoffen die een risico vormen voor de gezondheid, zoals tabak, alcohol, cannabis en medicatie, en ook op niet aan een middel gebonden verslavingen, zoals gokken. In het kader van een dergelijk totaalbeleid met betrekking tot drugs kan een politieactie in een aantal uitzonderlijke gevallen verantwoord zijn. Maar het kan nooit een vast onderdeel van een schoolbeleid zijn.

Ik voorzie in ondersteuning voor de scholen om een drugsbeleid uit te bouwen, onder andere door de samenwerking met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen. In uitvoering van hun convenant met de Vlaamse Gemeenschap, afgesloten vanaf 2002, hebben zij een aantal hulpmiddelen ontwikkeld voor scholen om een drugsbeleid te implementeren. Zo ontwikkelden zij een draaiboek voor secundaire scholen voor een drugsbeleid op school, een instrument om het gevoerde drugsbeleid te evalueren en bij te sturen, en de folder 'Juridische handvatten voor het omgaan met drugproblemen op school'. Deze folder kan worden besteld op de website www.vad.be.

U vroeg of ik het verantwoord vind dat de privacy en de bescherming van minderjarigen mogelijk geschonden worden. Als een razzia geen geïsoleerde actie is maar deel uitmaakt van een totaalbeleid inzake drugs op school; eerder de uitzondering is dan de regel; gebeurt op een zo serene en zo discreet mogelijke manier en volgens de wettelijke regels hieromtrent – dan vind ik dergelijke politieacties te verantwoorden. Het lijkt mij wel aangewezen dat scholen afspraken maken met politiediensten over hoe een dergelijke politiecontrole verloopt.

Mevrouw Helsen vroeg mij of er een verband bestaat tussen de omzendbrief van Binnenlandse Zaken en deze actie. Ik weet niet of die omzendbrief daar een stimulans voor geweest is. Ik wil er wel naar verwijzen want ik denk dat de omzendbrief een nuttig aanknopingspunt vormt. Het gaat over de omzendbrief PLP 41, die mijn federale collega van Binnenlandse Zaken

op 7 juli 2006 verspreidde aan alle politiezones. De omzendbrief stelt dat politiezones moeten voorzien in flankerende maatregelen ter vrijwaring van een veilige schoolomgeving en dat ze daarvoor met de schoolgemeenschappen partnerschappen moeten aangaan waarin procedures voor doorverwijzing en samenwerking worden vastgelegd. In elke politiezone werd een vast aanspreekpunt aangeduid. Er worden praktische afspraken gemaakt omtrent zogenaamde 'als misdrijf omschreven feiten', waaronder drugs, geweld en diefstal. De afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst. Die overeenkomst en de samenwerking die erin beschreven wordt, bieden de ideale gelegenheid voor scholen om afspraken te maken met de politie over het al dan niet houden van drugscontroles in de scholen en de manier waarop die controles verlopen.

Mijn administratie organiseert momenteel per provincie een infovoormiddag voor die aanspreekpunten om de samenwerking tussen onderwijs en politie, vooral op het vlak van de spijbelaanpak, maar ook ruimer, te bespreken en na te gaan of dat vlot verloopt. Uit de signalen die ik hierover opvang, blijkt dat er op dit moment volop afspraken worden gemaakt en dat de samenwerking tussen school en politie op de meeste plaatsen zeer vlot verloopt.

Ik heb geen weet van gegevens over het effect van politieacties op school. Ik weet dus niet of die acties als een oplossing worden ervaren en of dit resulteert in een vermindering van drugsgebruik bij jongeren.

De heer Joris Vandenbroucke: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister, en ik dank ook de collega's die zich hebben aangesloten bij mijn vraag, in het bijzonder de collega's die dezelfde bekommernissen hebben geuit.

Ik hoor die bekommernis ook in het antwoord van de minister. U stelt dat politieinterventies op school de uitzondering moeten zijn, en dat dat enkel kan in uitzonderlijke gevallen die alleen aangepakt kunnen worden met een politieoptreden, wegens bepaalde exclusieve bevoegdheden van de politie. Daarmee is een belangrijk signaal gegeven aan de scholen die schermen met het zogezegd preventieve karakter van dat soort acties, wat duidelijk niet klopt.

U zegt ook dat er geen gegevens zijn over wat de politieacties opleveren en dat men niet in kaart kan brengen hoe het drugsgebruik evolueert. Het is misschien tijd om daar iets aan te doen, al valt dat wellicht eerder onder de bevoegdheid van de minister van Welzijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over gezonde voeding en het geïntegreerd gezondheidsbeleid in scholen

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in 2005 is er naar aanleiding van enkele interpellaties een debat geweest over het thema gezonde voeding en gezondheidsbeleid op school. Ondertussen is de gezondheidscoördinator die u toen aankondigde, in dienst en is de Commissie Gezondheidsbevordering van de VLOR geactiveerd. Ik ga ervan uit dat de gezondheidscoördinator overleg pleegt met de Vlaamse Scholierenkoepel en de ouderverenigingen. Dat zijn lovenswaardige initiatieven. U hebt zelf aangekondigd dat er tegen september 2007 een gezonde schoolomgeving moet komen en dat u vanaf 1 september in de scholen geen ongezond aanbod meer wilt.

Ik woon in een fruitregio en daar zijn nogal wat mensen die experimenteren om van hun appels en peren fruitdranken te maken. Een van die mensen kwam onlangs aan bod in een krantenartikel. Naar aanleiding van dat artikel liet de gezondheidscoördinator zich ontvallen dat er van overheidswege geen verbod is om suikerhoudende dranken aan te bieden in scholen. Elke school zou autonoom beslissen wat ze aan haar leerlingen aanbiedt. De overheid wil er weliswaar hard aan werken om de school tot een gezonde omgeving om te toveren, maar wanneer dat niet lukt, zo stelt de gezondheidscoördinator, moeten we de toestand evalueren en moeten er opnieuw keuzes gemaakt worden. Dat is eigenlijk een heel vrijblijvende stelling.

Ik vind dat jammer, zeker als je de vergelijking maakt met het debat over het rookverbod. Daarin zijn duidelijke stellingen ingenomen. Betreffende gezonde voeding voor kinderen moeten we veel meer durven zeggen wat kan en wat niet kan. Oudercomités en ouderraden zijn goede drukingsgroepen. Ik heb daar zelf ervaring mee. Je kunt van onderuit druk uitoefenen op de school, maar het is altijd interessant als die druk mee wordt ondersteund door de overheid.

Mijnheer de minister, heel veel scholen proberen gezonde voeding aan te moedigen door waterfonteintjes, maar dat is maar één van de vele middelen om kinderen gezonde voeding te bezorgen. U verwees destijds in het debat zelf naar de melkproducten en vruchtensappen, maar ook naar de wekelijkse portie fruit. Vorige week heeft de Europese Commissie een richtlijn uitgevaardigd rond fruit en de verdeling van fruit. Daarin staat dat fruitoverschotten verplicht zouden moeten worden uitgedeeld in de regio waar het over-

schot zich voor doet. Ik bereid een vraag voor aan minister-president Leterme om te laten nagaan hoe we die richtlijn hier kunnen implementeren.

Het debat over gezonde voeding en gezondheidsbeleid op school ligt intussen bijna anderhalf jaar achter ons. Is er intussen sprake van een geïntegreerd gezondheidsbeleid zoals u dat voor ogen had? Zijn er statistieken over het aanbod van ongezonde dranken en voeding? Is het al mogelijk om een evaluatie te doen? Of, als het daarvoor nog te vroeg is, tegen welke tijd plant u een evaluatie?

Zoals de coördinator zelf aangeeft kunnen we scholen wel stimuleren, maar niet verplichten. Kan het niet de doelstelling zijn om, naar analogie van het rookverbod, frisdranken in scholen te verbieden? In ieder geval moeten scholen verplicht worden om initiatieven te nemen zoals het plaatsen van waterfonteinen of het aanbieden van andere alternatieven voor frisdranken. Verder moet men ze verplichten om inheems fruit aan te bieden. In dat verband had ik van de minister en de administratie ook graag vernomen hoe we de Europese richtlijn in de Vlaamse scholen kunnen implementeren.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij deze vraag over een probleem dat zowel hier als in de commissie voor Welzijn al meermaals is besproken. In het parlement wijzen de neuzen stilaan in dezelfde richting: we zijn het er allemaal over eens dat in de scholen zelf nog werk aan de winkel is. Het voorstel om in de scholen vers inheems fruit aan te bieden, spreekt me heel erg aan. In de school waar mijn kinderen les volgen, is men daar al mee bezig.

Toch wil ik nogmaals uitdrukkelijk vragen om niet alleen de frisdrankautomaten maar ook de snoepautomaten te verbieden. Die snoepautomaten komen niet veel voor in het lager onderwijs, maar in het secundair onderwijs is dat wel het geval. Ik denk dat het aanbieden van fruit zonder dat men de snoepautomaten verwijdert, weinig resultaten zal opleveren. Ik wil dat benadrukken.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, tijdens de vorige discussies in de commissie is al veel gepraat over het stimuleren van gezonde alternatieven voor frisdranken en een geïntegreerd gezondheidsbeleid. Sommige collega's, onder wie ikzelf, hebben al gewezen op de voordelen van waterfonteintjes. Niet alleen is water gezond, maar zo'n fonteintje zorgt ervoor dat men niet wordt verplicht een volledig blik leeg te maken. Zo ontslaat men de kinderen ook van de verplichting om een milieuvriendelijke verpakking te gebruiken. Als ik het me goed her-

inner, noemde minister Vandenbroucke het een interessant denkspoor, maar verbond hij daaraan niet direct initiatieven.

Is de minister vandaag wél bereid om initiatieven te nemen? In die discussie had men het al over fruit als gezond tussendoortje ter vervanging van koeken en snoepgoed. Verschillende LOGO's verrichten op dat vlak al goed werk. In 2005 kondigde de minister aan een gesprek met de frisdrankproducenten te willen aanknopen. Heeft dat gesprek plaatsgevonden, en wat heeft dat opgeleverd? De minister zei ook dat hij zijn standpunt zou bepalen in functie van het draagvlak in de scholen. Hij hoopte dat een opgelegd verbod niet nodig zou zijn, maar tegelijkertijd sloot hij zo'n verbod niet uit.

Hij zei letterlijk: "Ik wil op 1 september 2007 een gezonde schoolomgeving. Ik wil vanaf dan geen ongezond aanbod meer. Of we dat bereiken met een verbodsbepaling bij decreet, door een afsprakenkader of door allerlei acties, laat ik nog even in het midden. De deadline is wel duidelijk: als een verbod nodig is, dan doe ik dat, maar dat lijkt me niet de beste weg." Wat is uw standpunt vandaag?

Ten slotte had ik van de minister graag meer uitleg gehad over de extra uren sport op school. We hebben daarover al vragen gesteld. Ik vraag me af of, in vergelijking met andere jaren, vandaag meer sport in de basisscholen wordt aangeboden. En weet u hoeveel scholen extra sporturen in het lessenpakket hebben opgenomen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, het is de bedoeling dat scholen tegen 1 september 2007 een gezondheidsbeleid voeren. Het kan dus nog niet dat alle scholen nu al over een geïntegreerd gezondheidsbeleid beschikken. De wedstrijd rond gezonde voeding en beweging toonde wel aan dat het thema in de scholen leeft: er zijn 360 geldige aanvragen ingediend.

U vraagt of ik de toestand ken betreffende het aanbod van ongezonde dranken en voeding in de scholen. Tijdens het schooljaar 2005-2006 voerde de inspectie een steekproef uit over het gezondheidsbeleid op de scholen. De inspectie had daarbij aandacht voor het werken aan de verschillende eindtermen en ontwikkelingsdoelen over gezondheidseducatie, het gevoerde beleid, de visie, de accenten en de prioriteiten van de scholen. De resultaten van het onderzoek worden in maart bekendgemaakt.

Komt er een evaluatie van het gezondheidsbeleid in de scholen? Tegen wanneer mag ze worden verwacht? Of

is er al een tussentijdse evaluatie voorhanden? Het onderzoek van de inspectie zal al een beeld opleveren van de huidige stand van zaken van het gezondheidsbeleid op de scholen. Verder is het de bedoeling dat aan de scholen instrumenten ter beschikking worden gesteld waarmee ze hun gezondheidsbeleid kunnen evalueren en bijsturen. Het is niet de bedoeling om op centraal niveau deze evaluaties bij te houden. Dat is een onderdeel van de begeleidingspolitiek waarvoor we hebben gekozen.

Lukt het niet om samen met de scholen resultaten te boeken, dan zullen we de toestand evalueren en opnieuw keuzes maken. Het is nog niet duidelijk hoe we zullen meten of scholen op een systematische manier aan een gezondheidsbeleid werken. Hierover wordt nog gediscussieerd in de gezondheidscommissie van de Vlaamse Onderwijsraad.

U vroeg me ook welke stimulerende maatregelen ik zal nemen ter bevordering van het gezondheidsbeleid in de scholen. En u vroeg me verder of, gezien het feit dat gezonde voeding belangrijk is voor kinderen, het de bedoeling kan zijn om frisdranken in scholen te verbieden en het plaatsen van waterfonteinen in scholen te verplichten. U vroeg me ook of ik een voorstander ben om scholen te verplichten alternatieven voor frisdrank, waaronder vers inheems fruit en dergelijke, aan te bieden.

Er zijn verschillende manieren om te komen tot gezonde alternatieven voor frisdrank en gezonde tussendoortjes op school. De waterfonteintjes vormen één mogelijkheid om ongezonde frisdrank uit de scholen te weren. Het behoort echter niet tot mijn prioriteiten om elke mogelijkheid afzonderlijk te promoten. Ik ga dus zelf geen lijsten met alternatieven uitwerken.

Ik zorg wel voor de nodige ondersteuning waardoor scholen zelf kunnen komen tot gezonde alternatieven. Zo wordt momenteel gewerkt aan een website, waarop directies en beleidsmedewerkers van scholen, ouders en leerlingen zich kunnen informeren over de verschillende mogelijkheden om te werken aan het gezondheidsbeleid. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan een dvd, met goede praktijkvoorbeelden van scholen. Deze dvd zal gebruikt worden om scholen te sensibiliseren, hij wordt aan iedere school bezorgd. Ook de pedagogische begeleidingsdiensten zullen deze dvd gebruiken.

Er zijn gesprekken geweest met frisdrankproducenten, met name met Coca Cola. Dat heeft ertoe geleid dat Coca Cola ondertussen de houding heeft gewijzigd over wat het bedrijf aan scholen oplegt met betrekking tot de inhoud van de automaten die het plaatst. Vroeger moest daar water in zitten, een ongezoet fruitsap, maar ook een frisdrank. Dat laatste is nu geen verplichting meer. Men heeft me gezegd dat men de scholen duidelijk zou maken dat het niet nodig is dat er een frisdrank zit in hun automaten: een ongezoet vruchtensap en water volstaan.

Ik vind dat een stap vooruit. Ik heb daarover nog geen publieke communicatie gedaan omdat ik om te beginnen een beetje wacht op de mededeling die Coca Cola daar zelf over zal geven. U hoort me ook niet zeggen dat dat het einde is met betrekking tot het gezondheidsbeleid. Het is wel een stap vooruit omdat de scholen niet meer verplicht zijn een frisdrank in de automaat te steken omwille van de leverancier van de automaat.

Ik heb nog geen beslissing genomen over hoe ik zal optreden indien ik zou vaststellen dat we helemaal niet vooruit geraken met het gezondheidsbeleid. Ik ben er niet voor dat we scholen bij het handje houden. Dergelijke zaken moeten van onderuit komen. De scholen moeten voor zichzelf een gezondheidsbeleid formuleren en implementeren. De precieze methode, wel of geen waterfonteintjes of het aankopen van inheems fruit, moeten we niet verplichten. Dat lijkt me te kort door de bocht. We moeten wel evalueren of de geleidelijke aanpak die we uitproberen, resultaten oplevert.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Het beschikbaar stellen van gewoon drinkbaar water, zou volgens mij een essentiële plicht moeten zijn in een school. Voor de rest ben ik het eens met de minister.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk dat dat in elke school het geval is. Als er geen drinkbaar water in een school aanwezig is, dan is de toestand wel ernstig.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik begrijp uw stelling dat de autonomie van de school heel belangrijk is. Ik begrijp dan niet waarom bij het rookverbod de autonomie van de scholen niet speelt. Dan zou een school kunnen beslissen om in een beperkte ruimte buiten de school roken toe te laten.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is simplistisch. Het is niet omdat je voor autonomie bent, dat je vervolgens niets meer afspreekt met de scholen. Ik vind het vergaand om urbi et orbi te verkondigen: nu zullen jullie dit en dat installeren en dat soort fruit kopen. Laat dat groeien vanuit de scholen.

Anderzijds is de overheid gerechtigd, na alle campagnes die er zijn gevoerd in verband met roken en de vaststelling dat bij jongeren het roken veeleer toeneemt dan afneemt, om de onderwijskoepels uit te nodigen voor een gesprek over de vraag of de scholen niet een sterker ontradend beleid moeten voeren. Ik wil dat doen op basis van overleg met de koepels. Ik heb aan de Vlor een advies gevraagd over de vraag of we een

sterker ontrabend beleid kunnen voeren met eventueel een algemeen verbod. Ik heb dat niet gedictieerd. Het is niet omdat ik denk dat we misschien moeten komen tot een afspraak over het ontraden van roken, dat ik tegelijkertijd moet zeggen dat we de aankoop van inheems fruit moeten verplichten. Er zijn gradaties.

Mevrouw Veerle Heeren: Dat wil ik niet zeggen. Ik heb via de media vernomen dat u hebt gezegd dat er een verbod zou komen, maar dat heb ik blijkbaar verkeerd begrepen.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik pleit voor een verbod en ik pleeg daarover overleg met de onderwijsnetten. Dat is een zeer belangrijke nuance.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het volledig eens met uw benadering van deze thematiek. Ik denk ook dat de weg van de geleidelijkheid de beste weg is en niet het onmiddellijk verbieden of opleggen, want dan bereik je een omgekeerd effect. De geleidelijke samenwerking met de ouders, de leerlingen en het onderwijs in het algemeen, zal op lange termijn het beste resultaat geven.

Mevrouw Heeren, ik denk dat het verbod op roken en het verbod op snoepen twee aparte zaken zijn. Personen die roken, berokkenen ook schade aan andere personen en niet alleen aan zichzelf. Iemand die snoept, brengt geen schade toe aan anderen. De vergelijking klopt niet helemaal.

Mevrouw Veerle Heeren: Het ging over roken in openlucht.

Mevrouw Helga Stevens: We gaan de discussie over het rookverbod hier niet voeren. Ik ben het ook eens met de minister om op een ludieke manier kinderen en jongeren te motiveren en te stimuleren tot het eten van gezonde voeding. Als we dat op een betuttelende manier doen, kunnen we het vergeten. Het is heel belangrijk om dat probleem op een ludieke manier te benaderen. Sinds kort mogen ook op de school van mijn dochter als tussendoortje geen koekjes meer worden meegegeven, maar enkel boterhammen. Als ouders voelden wij dit als betuttelend aan, maar de kinderen zelf zijn enthousiast. De argumentatie van de school is ook terecht. Wanneer er nu een cake wordt meegebracht voor een verjaardag, is dat voor de kinderen een echt feest. Als tussendoortje zijn er dus boterhammen voor de voormiddag, en fruit in de namiddag.

Men kan niet van de scholen verwachten dat ze alles doen. Ook de ouders moeten hun verantwoordelijkheid nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over peermediation bij en door leerlingen

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik trap een open deur in wanneer ik zeg dat er overal conflicten zijn. Ik heb het dan niet zozeer over conflicten tussen naties en landen maar veeleer tussen individuen of kleine groepen van mensen. Deze conflicten hoeven niet alleen negatief te zijn. Wanneer ze opgelost geraken door een gezamenlijke inspanning, dan komt men daar vaak sterker uit. Dat geldt voor volwassenen maar ook voor kinderen en jongeren.

Op school worden de meeste conflicten gelukkig goed opgelost, maar soms lukt dat minder goed. Niet alle conflicten raken bekend omdat leerlingen vaak niet eens willen dat leerkrachten op de hoogte zijn van bepaalde problemen. Bekende en onbekende conflicten kunnen leiden tot onrust in de klas, concentratieverlies, ziekteverzuim enzovoort.

Mediation is een vorm van conflictbemiddeling die gebaseerd is op een aantal heel specifieke vaardigheden. Deze vaardigheden worden door leerlingen makkelijk opgepikt en in de praktijk gebracht. Men spreekt dan ook van peermediation. Dat betekent letterlijk conflictbemiddeling door gelijken. In dit geval gaat het om jongeren van dezelfde leeftijd, graad of klas.

Intussen zijn er methodes ontwikkeld waarbij alle leerlingen van de klas of groep vaardigheden leren om op een constructieve wijze met onderlinge ruzies om te gaan. Daarbij wordt een aantal leerlingen heel specifiek opgeleid tot conflictbemiddelaar of leerlingmediator met het specifieke doel te bemiddelen tussen leerlingen onderling.

De voordelen van een leerlingmediator voor de school zijn evident. De leerlingen concentreren zich beter wanneer er geen conflicten zijn. Daarnaast groeit het zelfvertrouwen en -respect van de leerlingen. Door een preventieve aanpak vermindert ook het agressieve gedrag op school waardoor het algemene werkklimaat verbetert, wat ook voor de leerkrachten aangenamer werken is. Bovendien kan een school zich specifiek profileren rond leerlingmediation wat de ouders vertrouwen geeft bij hun schoolkeuze en een beter verslag van het doorlichtingsteam kan opleveren.

Deze conflictbemiddeling bij en door leerlingen sluit aan bij de eindtermen en ontwikkelingsdoelen sociale vaardigheden. We kunnen ons wel afvragen of scholen

vanuit de werkingstoelagen voldoende financiële ruimte vrij maken om het hoofd te bieden aan het gebrek aan vaardigheidstraining om conflicten op te lossen?

Dit soort bemiddeling bij conflicten bestaat al in heel wat andere landen zoals Zuid-Afrika, Canada, de Verenigde Staten, Noord-Ierland, Duitsland, de Scandinavische landen en Nederland. De concrete projecten in die landen tonen aan dat de programma's van peermediation effectief resulteren in een verbetering van het gedrag van kinderen van alle leeftijden ten aanzien van conflicten. Ze zijn beter in staat om conflicten onder woorden te brengen en ze zoeken ook naar constructieve en creatieve oplossingen. Bovendien worden die vaardigheden ook buiten de school toegepast bijvoorbeeld bij conflicten in de sportclub, het jeugdhuis, op straat, in de vriendenkring en thuis. De peermediation programma's dragen zeker bij tot een verbetering van het schoolklimaat, onder meer omdat minder conflicten worden doorverwezen naar het onderwijzend personeel en de directie van de school.

Uit studies waarin het conflictgedrag van getrainde leerlingen wordt vergeleken met dat van niet-getrainde leerlingen, blijkt dat de laatste groep veelal strategieën gebruikt die veeleer negatieve gevolgen hebben. Die leerlingen gaan immers niet uit van het belang van het herstellen van de relatie, maar zijn vooral gericht op het gelijk aan hun kant krijgen door fysieke, psychische of sociale overmacht. Getrainde leerlingen onderhandelen en bemiddelen om tot oplossingen te komen.

Hoewel vele situaties verschillen in omvang en focus, bestaat er grote eensgezindheid over de positieve effecten van leerlingmediation op het studieklimaat in het basisonderwijs en secundair onderwijs. Langetermijnspanningen zijn van belang aangezien de resultaten van peermediation programma's veelal goed zichtbaar zijn na een periode van anderhalf jaar. De kans dat getrainde leerlingen die vaardigheden behouden en gebruiken in hun latere leven is ook reëel. Dat maakt hen tot alter bewust burgers.

Op de website van het Vlaamse ministerie van Onderwijs, vond ik peermediation en conflictbemiddeling terug in het 'Beleidsplan ter preventie en bestrijding van geweld, pesten en ongewenst seksueel gedrag op school' van november 2003. Het is opgemaakt in samenwerking met de vzw Limits. In het deel 'Preventieplan ten behoeve van leerlingen' wordt peermediation vermeld als mogelijkheid tot het bevorderen van algemene sociale vaardigheden bij jongeren, evenwel enkel voor de derde graad van het secundair onderwijs. Op pagina vijftien staat dat Pax Christi in 2003 startte met een project om leerlingen op te leiden tot conflictbemiddelaar. Ook dit wordt enkel in het secundair onderwijs ingericht en is zeer sterk gericht op pesten op school. Uiteraard is conflictbemiddeling en peermediation ruimer gericht dan op pesten alleen. Ook de vakoverschrijdende eindtermen

sociale vaardigheden bieden op dit vlak mogelijkheden. Daarin worden de vaardigheden opgesomd waar de school voor de leerlingen naar dient te streven, zonder daarbij echter heel specifieke methodieken aan te reiken.

Ten eerste, bent u op de hoogte van de verwezenlijkingen die Pax Christi reeds heeft geboekt in zijn opdracht voor conflictbemiddelaars op school? Is er een evaluatie gebeurd? Zo ja, hoe is die?

Ten tweede, wordt peermediation en conflictbemiddeling zoals vermeld in het beleidsplan van november 2003, ook ruimer aangewend of blijft het beperkt tot pestgedrag?

Ten derde, werden er intussen projecten opgezet over de specifieke methodieken van leerlingmediation in het basisonderwijs en lager secundair onderwijs?

Ten vierde, zijn er scholen in Vlaanderen waar peermediation als vast programma wordt onderwezen of aangeboden, zoals dat in andere landen al gebeurt? Dat kunnen al dan niet in het kader van eindtermen en ontwikkelingsdoelen sociale vaardigheden zijn.

Ten vijfde, over welke middelen – financiële en technische – en methodieken beschikken de scholen voor het bereiken van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen sociale vaardigheden en de evaluatie ervan? Maakt de schooldoorlichting daar ook melding van als het bijvoorbeeld gaat over het schoolklimaat?

Ten zesde, welke middelen en methoden hanteert de inspectie om het nastreven van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen sociale vaardigheden in de verschillende onderwijsniveaus te evalueren?

Ten zevende, welke aparte beleidskeuzes zult u als minister van Onderwijs nemen als het gaat om vredeseducatie in het algemeen en conflictbemiddeling of peermediation in het bijzonder te bevorderen en om schoolteams te stimuleren om een deel van hun werkingstoelage aan conflictbemiddeling te spenderen?

Ten achtste, kunt u als minister van Onderwijs, de resultaten van conflictbemiddeling ook eventueel gebruiken en transfereren naar gelijkaardige projecten op de werkvloer?

Mijn negende vraag valt weg. Ik stelde u daarin voor om aan het Vlaams Vredesinstituut te vragen om een onderzoek te doen naar het vredesbeleid en peermediation in het onderwijslandschap. Maar het Vlaams Vredesinstituut is een paraparlementaire organisatie en kan die vraag enkel krijgen van het Vlaams Parlement en niet van de Vlaamse Regering.

Ten tiende, hoe hebt u de oproep van de Vlaamse Vredesweek 2006 met als thema 'Geweld slaat nergens op,

jongeren kiezen voor vrede', beantwoord? Hoe hebt u de oproep beantwoord van het eisenplatform 'Kies Kleur tegen Pesten'? Hebt u ingespeeld op deze campagnes? Hebt u daarover concrete projecten opgestart?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Geachte collega's, de vredesbeweging Pax Christi Vlaanderen promoot al sinds 2003 in enkele Vlaamse scholen het project 'peermediation'. Dat houdt in dat jongeren bij conflicten tussen leeftijdsgenoten zelf bemiddelen. Vier scholen worden momenteel nog actief begeleid en vier andere werden al begeleid. Voor evaluatieresultaten kunt u best bij de vereniging zelf informeren. Er zijn nog verscheidene andere organisaties die aan geweldloze conflict-hantering werken. Zoals u weet zijn de scholen vrij in het kiezen van hun methodieken om de eindtermen en ontwikkelingsdoelen te bereiken en die autonomie wil ik respecteren. Peermediation is een werkvorm naast de andere.

Peermediation, net als andere vormen van mediatie, kan uiteraard ruimer worden toegepast dan bij pestgedrag. Toch wordt deze werkvorm in de scholen meestal gebruikt om de eindtermen sociale vaardigheden en voornamelijk de geweldloze conflicthantering in het algemeen, bij leerlingen te ontwikkelen.

Ik ben ervan overtuigd dat peermediation een effectieve methode is. Sporadisch zijn er dan ook zulke projecten in de scholen opgezet. Er zijn evenwel ook andere werkwijzen en methoden mogelijk. Ik geloof niet in de alleenzaligmakende methode om een bepaalde doelstelling te bereiken. Het is goed dat er een waaier aan methodieken ter beschikking staat van de schoolteams, zoals bijvoorbeeld het Coöperatief Leren in Multiculturele groepen – een methode ontwikkeld op basis van een format afkomstig van de Stanford University –, de zogenaamde zevenstappenmethode voor pestgedrag, de 'no blame-methode', allerlei vormen van waardeverheldering, herstelgericht groepsoverleg en nog allerlei methodieken uit de groepsdynamica. Ik wil nog eens benadrukken dat het in Vlaanderen niet gebruikelijk is dat een minister ingrijpt inzake methodieken.

Het antwoord op uw vierde vraag zit vervat in het antwoord op de vorige vraag. Het is niet mijn prioriteit om de scholen te screenen op de methoden die ze gebruiken voor het verwezenlijken van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Voor de vakoverschrijdende eindtermen is niet rechtstreeks in bijkomende middelen voorzien. Het concept zelf van de vakoverschrijdende eindtermen houdt in dat die eindtermen tijdens de schooluren moeten worden nagestreefd. Vaak gaat het ook om manieren van werken bij het leren en onderwijzen en om relatiewijzen tussen

leerlingen en leerkrachten, die gecombineerd worden met het aanbrengen van leerinhouden en taken.

Onrechtstreeks worden wel middelen ter beschikking gesteld. Zo worden detacheringen van leerkrachten naar ondersteunende organisaties gefinancierd. Ook het project Dynamo² en initiatieven zoals 'Vrede kan je leren' bieden ondersteuning aan de scholen. De Canon Cultuurcel ontwikkelde bovendien een website over vredeseducatie. Indien het relevant is, wordt hiervan ook melding gemaakt in het doorlichtingsverslag.

Tijdens de schooldoorlichtingen gaat de inspectie met een specifiek daartoe ontworpen instrument de inspanningsverplichting ten aanzien van de vakoverschrijdende eindtermen na. Het is de bedoeling dat de school zelf verantwoordelijkheid neemt om de inspanningsverplichting op basis van het instrument aan te tonen. Het instrument van de inspectie is tevens een handig hulpmiddel bij de invoering en uitwerking van de vakoverschrijdende eindtermen. Het bevat op een gestructureerde wijze tal van voorbeelden en schetst ook een evolutie die scholen kunnen doormaken bij het werken aan vakoverschrijdende eindtermen. Dit instrument is dan ook niet enkel bruikbaar voor externe evaluatie door het doorlichtingsteam, het kan ook de school inspiratie en ondersteuning bieden om de eigen werking te organiseren en te evalueren.

Tegelijk maakt de onderwijsinspectie door dit instrument duidelijk – en door expliciet de controle op de vakoverschrijdende eindtermen te richten – dat het hier niet om tweederangsdoelstellingen gaat. Deze controle van de inspectie is dus uiteraard ook van toepassing op de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor sociale vaardigheden.

Aangezien vredeseducatie en conflictbemiddeling een deel van de vakoverschrijdende eindtermen vormen, die als onderdelen van burgerzin en sociale vaardigheden fungeren, kan ik niet het ene onderdeel tegenover het andere prioriteren. Het Vlaams Parlement heeft nog heel wat andere vakoverschrijdende eindtermen goedgekeurd, die dus allemaal belangrijk zijn. De discussie over welke eindtermen belangrijker zijn, is mijns inziens niet opportuun, aangezien die voorafging aan de goedkeuring ervan. Opname van thematieken in die lijst van eindtermen, houdt in feite in dat ze even belangrijk zijn.

In het jeugdwerk zijn heel veel actoren aan de slag met geweldloze conflicthantering. Mijnheer Glorieux, hiervoor kunt u beter de bevoegde minister ondervragen. Wat er op de werkvloer gebeurt, is heel divers, omdat er ook veel verschillende soorten werkvloeren zijn. De ene is al meer conflictgevoelig dan de andere. In beschermde en sociale werkplaatsen wordt eveneens met herstelgericht overleg en mediatie gewerkt. Verder

vallen methodieken die werkgevers hanteren ook buiten mijn bevoegdheid.

Ik heb sympathie voor de oproep van de Vlaamse Vredesweek 2006 met het thema 'Geweld slaat nergens op!'. Ik wil evenwel mijn persoonlijke mening niet opdringen aan de scholen, die om allerlei redenen wellicht andere projecten prefereren, die evenzeer tegemoet komen aan het realiseren van de eindtermen. De voorstellen om meer middelen toe te kennen, moet ik voor alle projecten die mij bereiken op dezelfde manier beantwoorden. Prioriteiten zijn vaak bepaald in het regeerakkoord en in resoluties van het Vlaams Parlement. Op die wijze moeten er budgettaire keuzen worden gemaakt.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het natuurlijk met u eens dat peermediation niet de enig zaligmakende methodiek is, maar ze is wel zeer doeltreffend gebleken. In andere landen wordt de methodiek op een veel actievere wijze toegepast dan bij ons.

Mijnheer de minister, ik betreur het toch een beetje dat u niet meer promotionele initiatieven voor deze methodiek neemt of wenst te nemen. Mijn fractie zal, hopelijk gesteund door de andere fracties, een verzoek richten aan het Vlaams Vredesinstituut om een onderzoek te doen naar de stand van zaken van het vredesbeleid in het algemeen in het Vlaams onderwijslandschap en in het bijzonder naar peermediation. Ik denk dat het een methodiek is die meer appreciatie verdient dan ze tot nu toe heeft gekregen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over inspraak op school

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit een internetpeiling van Maks!, het jongerenblad van Klasse, bij meer dan duizend jongeren tussen 14 en 18 jaar, blijkt dat leerlingen van het secundair onderwijs nog lang niet het gevoel hebben dat ze echt mogen participeren. Een peiling bij 500 leerkrachten bevestigt trouwens deze cijfers.

Het inspraakgevoel is, vergeleken met vorig jaar, weliswaar op alle domeinen gestegen, maar voor de belang-

rijkste inspraakniveaus blijft de school gebuisd. Bijna twee jaar na de inwerkingtreding van de betreffende bepalingen, is dit de eerste evaluatie van de participatieregeling in het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad. Het is dan ook belangrijk om de bevindingen van de peiling van Maks! te toetsen aan de overwegingen en kritieken die aan de grondslag lagen van dit decreet, dat de scholen en schoolgemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs verplichtte om een democratisch samengestelde schoolraad op te richten.

Deze verplichting vervulde een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van een participatief schoolklimaat. De voornaamste randbemerking was echter dat er bovenal een mentaliteitswijziging nodig is bij alle betrokken actoren, opdat de maatregelen van het Participatiedecreet geen lege doos zouden zijn.

Hoewel de resultaten van de peiling een bescheiden vooruitgang tonen in het inspraakgevoel, illustreren ze ook dat de toenmalige vrees voor een kloof tussen de formele oprichting van participatiestructuren en het participatiegevoel in de praktijk, de genoemde mentaliteitswijziging dus, niet geheel onterecht was.

De decreetgever heeft in het Participatiedecreet voorzien in de oprichting van een expertisecentrum met als opdracht een werking te ontplooiën naar directeurs, personeel, leerlingen, ouders en leden van de lokale gemeenschap die betrokken zijn bij de werking van de school, en een faciliterende rol te vervullen inzake participatie op school. De expliciete bedoeling van dit expertisecentrum was dus ervoor te zorgen dat het oprichten van de formele participatiestructuren ook effectief zou leiden tot de beoogde mentaliteitswijziging en dus het participatiegevoel in de praktijk zou bevorderen. Dit meer uitgebreide expertisecentrum zou het Steunpunt Leerlingenparticipatie vervangen, dat op 1 januari 2005 zou ophouden te bestaan. Midden november 2005 al kondigde u aan dat de oprichting van het expertisecentrum met minstens 1 jaar zou worden uitgesteld. De timing voor de afschaffing van het steunpunt werd echter gehandhaafd. In tussentijd werd de datum voor de oprichting van het expertisecentrum, via het decreet van 24 december 2004 betreffende de tweede aanpassing van de begroting, uit het participatiedecreet geschrapt. Deze bevoegdheid werd trouwens gedelegeerd aan de Vlaamse Regering. Het steunpunt werd, zoals gepland, wel afgeschaft op 1 januari 2005. Het expertisecentrum is tot op vandaag nog steeds onbestaande.

Mijnheer de minister, naar aanleiding van de resultaten van deze internetpeiling van Maks! bij meer dan duizend jongeren tussen 14 en 18 jaar en bij 500 leerkrachten, had ik u graag de volgende vragen gesteld. Welke conclusies trekt u uit de resultaten van de inter-

netpeiling? In uw antwoord op een vraag om uitleg van een voormalige collega over het expertisecentrum kondigde u een evaluatie van het participatiedecreet aan voor begin 2007. Hoe staat het daarmee? Wanneer zult u titel III van het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, dat de oprichting en werking van het expertisecentrum regelt, uitvoeren?

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Ik deel deze bekommernis en sluit me aan bij deze vraag.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het lijkt me niet aangewezen om, louter op basis van deze internetenquête, conclusies te trekken. Een dergelijk initiatief is natuurlijk wel waardevol, omdat het het debat over leerlingenparticipatie levendig houdt. Reeds eerder werd er in het kader van het door de overheid gefinancierde wetenschappelijk onderzoek al een enquête over leerlingenparticipatie uitgevoerd. Om uw informatie te vervolledigen, wil ik verwijzen naar de samenvatting van de conclusies van dit onderzoek op onze website. Ook worden de resultaten van een onderzoek naar ouder- en leerkrachtenparticipatie binnenkort bekendgemaakt.

Wat ik in ieder geval mee in overweging neem aan de hand van de internetpeiling van Maks! zijn twee belangrijke vragen, die ook een onderdeel zullen uitmaken van de evaluatie: hoe ervaren leerlingen hun inspraak, en over welke onderwerpen hebben leerlingen inspraak en willen ze meer inspraak krijgen?

Het Participatiedecreet heeft tot doel de participatie van leerlingen, ouders en leerkrachten aan het schoolbeleid te verhogen. De uiteindelijke doelstelling situeert zich eigenlijk op het vlak van een verandering in het schoolklimaat, door het gedrag van de diverse actoren – leerlingen, leerkrachten en ouders – te beïnvloeden. Om die doelstelling te realiseren, werden een aantal randvoorwaarden inzake lokale participatie in een decreet verankerd.

De onderliggende vraag bij de intentie uit het regeerakkoord om het participatiedecreet te evalueren, is te weten te komen of dit decreet heeft bijgedragen tot het realiseren van deze maatschappelijke effecten, niet alleen voor leerlingen, maar voor alle actoren. Dat is natuurlijk een moeilijk punt: hoe evalueren we of iets al dan niet louter het effect is van een decreet of eventueel het gevolg is van een samenspel van allerlei factoren?

Ik wil er dus op wijzen dat er geen duidelijk isoleerbaar of rechtstreeks causaal verband bestaat tussen het Participatiedecreet op zich en de voornoemde maatschappelijke

lijke effecten. De overheid, de koepels en de scholen zelf ondernemen immers nog andere activiteiten die het participatieklimaat van scholen mee bepalen. De enige zinvolle onderzoeksoptzet die kan worden gecreëerd, is het via een wetenschappelijk onderbouwde enquête bij een representatief aantal basis- en secundaire scholen nagaan hoe zij het participatieklimaat ervaren en hoe dit evolueert.

Een macro-enquête afgenomen in de tweede helft van 2007 bij een aselechte maar representatieve steekproef van basis- en secundaire scholen, zal leiden tot de informatie over de scholen, de individuele actoren en hun participatie. Dan zullen we een antwoord kunnen geven op de onderliggende vragen: wie participeert, waarover, in welke mate en hoe?

Door een vergelijking met de vorige macro-enquête zal kunnen worden getoetst of de verschillen tussen de respondenten vergroot of verkleind zijn, met andere woorden, of de verscheidenheid in opvattingen is toe- of afgenomen. Deze vergelijking zal gebeuren met de vroegere meting inzake leerlingenparticipatie, waarvan u de resultaten reeds op het internet kan vinden, en de eerste macro-enquête bij leerkrachten en ouders, waarvan de resultaten, zoals ik al zei, binnenkort zullen worden bekendgemaakt.

De resultaten van de tweede macro-enquête bij de drie groepen zullen in 2008 bekend zijn en worden verwerkt in de evaluatie van het decreet, zoals bepaald in het regeerakkoord. Tegelijkertijd heeft de inspectie zich ertoe verbonden om in dezelfde periode bij haar doorlichtingen een bijzondere aandacht aan participatie te besteden. Zo blijft ze nagaan of de decretaal opgelegde inspraakorganen bestaan en of ze rechtsgeldig samengesteld zijn. Bijkomend zal bij doorlichtingen eveneens een controle gebeuren van de volgende verplichtingen. Er zal worden bekeken of het democratische karakter gewaarborgd is bij de procedure tot oprichting en samenstelling van de raden, of de schoolraad effectief wordt geraadpleegd vooraleer beslissingen worden genomen over de opgesomde thema's in het decreet, en hoe de directie het Participatiedecreet ervaart. Ook dit initiatief van de inspectie zal een onderdeel zijn van de evaluatie.

Wat het expertisecentrum betreft, zoals ik al heb gezegd aan de heer Van Baelen, wil ik op deze evaluatie niet vooruitlopen, ook niet wat de ondersteuning van participatie op lokaal niveau betreft. Dat participatie op school kan worden ondersteund op allerlei manieren, daar is iedereen het over eens. Of er daarvoor een expertisecentrum moet worden opgericht, is een andere zaak. De meningen daarover waren zeer uiteenlopend. Ik wil daar voorlopig liever geen uitspraak over doen.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, er is aangetoond dat leerkrachten en leerlingen die participeren, zich beter voelen. Als leerlingen ernstig worden genomen, zijn ze geneigd om beter en meer te studeren. Participatie op school is dus belangrijk. Dit decreet zal worden geëvalueerd. Dat juichen we toe. We zullen dat zeker nauwgezet bekijken. De vraag rijst echter hoe dat decreet kan worden geëvalueerd als een onderdeel niet is uitgevoerd. In het decreet staat dat het expertisecentrum zelf na drie jaar zou worden geëvalueerd. Hoe zal die evaluatie verlopen als een onderdeel van het decreet niet te evalueren is, daar het niet bestaat?

Minister Frank Vandenbroucke: We zullen evalueren wat we hebben uitgevoerd en dan nagaan of er nood bestaat aan de uitvoering van wat niet is uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Het is inderdaad belangrijk dat er wordt geëvalueerd. Maar het is wel een beetje cynisch dat de overheid, de Vlaamse Regering, de verplichtingen die in het decreet staan voor de scholen en alle participanten evalueert, maar niet de verplichting die door de decreetgever aan haar is opgelegd. Vooral als dat element bovendien de taak en de participatie binnen de scholen zou moeten ondersteunen. Iedereen weet dat deze participatie voor de enen wat bedreigend is en voor de anderen echt wel noodzakelijk voor het welbevinden enzovoort – de elementen zijn gegeven. Ik aanvaard dat er discussies waren. Alleen was op een bepaald ogenblik na vele discussies een meerderheid in het parlement van oordeel dat er, naast de afschaffing of de opheffing van het steunpunt, een expertisecentrum moest komen. Dat heeft men uitgesteld en dat blijf ik betreuren. Blijkbaar, en gelukkig, doe ik dat samen met anderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
